

Žalobě podané u pracovního soudu v B. soud první stolice zčásti vyhověl, zčásti ji zamítl. Na odvolání žalobcovo odvolací soud potvrdil rozsudek soudu první stolice, opakovav důkazy svědky, které procesní soud přímo vyslechl, a to za souhlasu stran přečtením svědeckých protokolů.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Strany samy navrhly v odvolacím řízení o svých tvrzeních důkaz místo výslechem svědků, které soud první stolice přímo vyslechl, jen přečtením jejich protokolů v první stolici sepsaných, načež odvolací soud prohlásil průvodní usnesení jako v první stolici, avšak přečtením svědeckých protokolů, které byly poté přečteny. Takový postup se přičí zásadě ústnosti a přímosti, která platí v odvolacím řízení ve sporech pracovních, v nichž se věc podle § 33, odst. 1, zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. projednává znova podle předpisů o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními (srv. č. 11357, 12176, 13865 Sb. n.) a nikoli podle předpisů §§ 461 a násl. c. ř. s. (Sb. n. s. č. 12951). Ale i ve sporech pracovních jest odvolací soud přezkumnou stolicí a musí tedy provést přezkoumání sporu zpravidla na rovnocenném podkladě, z něhož usuzoval soud první stolice. Odvolací řízení trpí tedy, co se týká svědků, které soud první stolice vyslechl přímo a jichž svědecké protokoly byly v odvolacím řízení přečteny, vadou, která byla s to zabránit úplnému probrání a důkladnému posouzení sporné věci (§ 503 č. 2 c. ř. s.). Bylo proto vyhověti již z toho důvodu dovolání, rozsudek odvolacího soudu, pokud byl napaden, podle § 35, odst. 2, zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. zrušiti a věc vrátiti odvolacímu soudu, aby dále jednal a znovu rozhodl o odvolání v mezích odvolacího návrhu, ale i tu jen v mezích zrušení, ponechávaje nedotčeny pravoplatné části rozsudku soudu první stolice i svého rozsudku ze dne 17. listopadu 1936.

Čís. 16143.

I. Pre posúdenie otázky, či zamestnanec podlieha povinnému penzijnému poisteniu, sú smerodajné jedine práce zamestnancom skutočne vykonávané. Služebné postavenie zamestnanca a jeho vzdelanie nie sú rozhodné a k založeniu poistnej povinnosti nestačí ani výkon prác odborných, keď nie sú prácami duševnými.

Ručné vedenie kormidla lodi na základe odborných znalostí a skúseností nie je prácou duševnou.

II. Kormidelník, ktorý sám ručne vedie kormidlo lodi a dáva rozkazy strojníkom dotyčne rýchlosti lodi, správneho zavesenia vlečných lodí a udržiavania smeru chodu vlečných lodí, nie je osobou dozorčou ani osobou práce prikazujúcou podľa § 1 č. 6 lit. a) zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

Žalobník, ktorý bol zamestnaný ako prvý kormidelník u žalovanej paroplavebnej spoločnosti, domáhal sa žalobou náhrady dôchodku starobného, ktorý mu údajne ušiel preto, že žalovaná firma ho neprihlásila k povinnému penzijnému poisteniu.

Všetky tri sudy žalobu zamietly, Najvyšší súd z týchto

dôvodov:

Penzijné poistenie zamestnancov bolo v oblasti práva slovenského upravené v dobe od 1. januára 1922 vládny nariadením č. 16/1923 Sb. z. a n. až do 1. januára 1929, keď vstúpil v platnosť zákon č. 26/1929 Sb. z. a n. Treba preto posudzovať otázku, či zamestnanie žalobníka podliehalo povinnému penzijnému poisteniu, podľa ustanovenia toho zákonného predpisu, do platnosti ktorého spadalo, a nie — ako to nižšie sudy mylne urobili — výlučne podľa zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. Podľa ustanovenie § 1 vl. nar. 16/1923 Sb. z. a n. podliehal povinnému penzijnému poisteniu každý zamestnanec, ktorý nevykonával prevážnou väčšinou práce podradné alebo práce, ktorých vykonávatelia sa nepokladali za obchodných zamestnancov. Súčasne stanovil tento §, že poisteniu podliehajú najmä zamestnanci vykonávajúci prevažne práce duševné alebo dozorčie. Zákon č. 26/1929 Sb. z. a n. prevzal toto všeobecné ustanovenie v § 1, odst. 2, a v odst. 1 uvádza ako príklady jednotlivé zamestnania podliehajúce povinnému poisteniu. Je preto pre spor rozhodnou otázkou, či žalobník vykonával práce prevažne duševné alebo bol dozorčou osobou, lebo to, že by žalobník patril medzi niektorý druh zamestnancov uvedených ako príklad v bode 1 § 1 cit. zák., žalobník ani netvrdil.

Nižšie sudy zistili, že pravidelná práca žalobníka pozostávala v ručnom riadení kormidla lodi a vo výkone dozoru na vlečné lode, ktorý dozor pozostával v zistení, či vlečné lode sú správno zavesené a v prípadnom udeľovaní pokynov kormidelníkom vlečných lodí, aby predĺžili laná a išli určitým smerom. Ďalej zistili nižšie sudy, že žalobník zastupoval niekedy kapitána, že dával rozkazy druhému kormidelníkovi a obsluhu vlečných lodí. Na základe týchto zistených okolností došli nižšie sudy k záveru, že žalobník nevykonával prevažne práce duševné alebo dozorčie a že preto nepodliehal penzijnému poisteniu.

Dovolacia žiadosť napáda toto zistenie nižších súdov pre kusosť a rozpor so spismi. Nečiní to však právom. Pre posúdenie otázky, či zamestnanie podlieha povinnému penzijnému poisteniu, sú smerodajné jedine práce zamestnancom skutočne vykonávané. Služebné postavenie zamestnanca a jeho vzdelanie nie sú rozhodné a nestačí k založení poistnej povinnosti ani výkon prác odborných, keď nie sú prácami duševnými. Neobstojí preto dovolacia žiadosť, pokiaľ napáda rozsudky nižších súdov, že pri určení poistnej povinnosti žalobníka nemaly zreteľ na tieto okolnosti, preukázané výsledkami vykonaného dokazovania.

Ručné vedenie kormidla na základe odborných znalostí a skúseností nie je prácou duševnou, ako to nižšie sudy správne vypovedaly a odô-

vodnily. Okolnosť, či je to práca vyššieho druhu (odborná), neprichádza v úvahu, lebo pre vznik poisťnej penzijnjej povinnosti je rozhodné len, či žalobník konal práce duševné alebo dozorčie.

Rozkazy dávané strojníkom dotyčne rychlosti lodi kormidelníkom lodí, dotyčne správneho zavesenia vlečných lodí a udržiavanie smeru chodu vlečných lodí, taktiež rozkazy vydávané pri stretnutí sa dvoch lodí, majú za cieľ vykonanie prác, ktoré sú nutné k tomu, aby kormidelník mohol loď správne viesť. Kormidelník, ktorý vedie sám ručne kormidlo a tieto rozkazy vydáva, prípadne na ich splnenie dohliada, nie je preto osobou dozorčou, ani osobou práce prikazujúcou podľa § 1 bodu 6 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

Nižšie súdy zistily, že žalobník niekedy zastupoval kapitána, že však to nebola jeho pravidelná činnosť. Žalobník navrhoval v odvolacom pokračovaní dôkaz svedkami na to, že bol stálym zástupcom kapitána, a uvádzal, že títo svedkovia, ktorí so žalobníkom viac ciest konali, potvrdia, že zastával kapitánsku funkciu. Ako už bolo uvedené, sú pre posúdenia otázky, či žalobník podliehal povinnému penzijnému poisteniu, rozhodné len skutočne vykonané služby a práce. Keby tedy aj pravde zodpovedalo, že žalobník bol stálym zástupcom kapitána, podliehal by penzijnému poisteniu len vtedy, keby prevažne vykonával služby ako kapitán a nie ako kormidelník. To však žalobník ani sám netvrdil, a to by nemohli dosvedčiť ani navrhovaní svedkovia, ktorí so žalobníkom len niekoľko ciest vykonali. Neporušil preto odvolací súd právo formálne, keď tieto nerozhodné dôkazy nevykonal.

Čís. 16144.

Keď dlžník scudzil svoju nehnuteľnosť s výhradou doživotného užívacieho práva pre seba, môže jeho veriteľ odporovať tomuto úkonu žalobou tak proti nabývateľovi nehnuteľnosti ako aj proti samému dlžníkovi.

(Rozh. z 8. apríla 1937, Rv III 1002/36.)

Žalobkyni bola proti Žofii B. pravoplatne prisúdená peňažitá pohľadávka, k vydobytiu ktorej viedla exekúciu, ktorá však ostala bezúspešnou. — Žofia B. previedla svoje nehnuteľnosti kúpnu smluvou na Michala K. s výhradou doživotného užívacieho práva v jej prospech. — Žalobkyňa domáhala sa žalobou proti dlžníčke Žofii B. a kupiteľovi nevyhnutel'nosti Michalovi K., aby kúpna smluva, uzavrená medzi žalovanými, bola vyhlásená voči žalobkyni za neplatnú a žalobkyňa bola oprávnená uspokojiť svoju pohľadávku z predaných nehnuteľností bez ohľadu na doživotné užívacie právo, vložené v prospech I. žalovanej.

Súd I. stolice žalobu zamietol, odvolací súd rozsudok súdu I. stolice zmenil a vyhovel žalobe.

Najvyšší súd dovoláciu žiadost' žalovaných zamietol a dotyčne pasívnej legitimácie I. žalovanej uviedol